

**ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)**

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

07.03.2018

№ _____ 381

Про затвердження Положення про Департамент охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

Відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про охорону культурної спадщини», «Про державну службу», постанови Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2012 року № 887 «Про затвердження Типового положення про структурний підрозділ місцевої державної адміністрації», наказу Міністерства культури України від 20 грудня 2012 року № 1560 «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положення про структурний підрозділ місцевої державної адміністрації у сфері культури», враховуючи рішення Київської міської ради від 01 червня 2017 року № 421/2643 «Про деякі питання діяльності виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)»:

1. Затвердити Положення про Департамент охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), що додається.
2. Департаменту охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) забезпечити державну реєстрацію Положення, затвердженого пунктом 1 цього розпорядження, у встановленому законодавством порядку.
3. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на заступника голови Київської міської державної адміністрації з питань здійснення самоврядних повноважень Резнікова О. Ю.

Голова

В. Кличко

022224

ЗАТВЕРДЖЕНО
Розпорядження виконавчого органу
Київської міської ради (Київської
міської державної адміністрації)
07.03.2018 № 381)

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ДЕПАРТАМЕНТ ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ
ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (КИЇВСЬКОЇ
МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)

1. Департамент охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (далі – Департамент) є структурним підрозділом виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), підпорядковується Київському міському голові, підзвітний та підконтрольний Київській міській раді, а з питань виконання функцій державної виконавчої влади – Міністерству культури України.

2. Департамент утворено відповідно до рішення Київської міської ради від 01 червня 2017 року № 421/2643 «Про деякі питання діяльності виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)» шляхом виділу управління збереження історичного середовища та охорони об'єктів культурної спадщини з Департаменту культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

Департамент є правонаступником у частині відповідного майна, прав та обов'язків Департаменту культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

3. Департамент у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства культури України та інших центральних органів виконавчої влади, рішеннями Київської міської ради, розпорядженнями Київського міського голови і виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), іншими нормативно-правовими актами, а також цим Положенням.

4. Основними завданнями Департаменту є:

4.1. Забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони культурної спадщини міста Києва.

4.2. Контроль за виконанням законів України «Про охорону культурної спадщини», «Про охорону археологічної спадщини» та інших нормативно-правових актів щодо охорони культурної та археологічної спадщини.

4.3. Участь у розробленні проектів планів та програм розвитку охорони культурної спадщини, організація фінансування заходів щодо охорони культурної та археологічної спадщини.

4.4. Забезпечення виявлення, наукового вивчення, класифікації, захисту, збереження, належного утримання і відповідного використання об'єктів культурної спадщини.

4.5. Сприяння збереженню культурної спадщини.

4.6. Забезпечення захисту об'єктів культурної спадщини від загрози знищення, руйнування та пошкодження.

4.7. Забезпечення належного захисту та утримання об'єктів археологічної спадщини на території міста Києва, здійснення відповідно до закону нагляду за станом схоронності археологічних пам'яток.

5. Департамент відповідно до визначених галузевих завдань, виконує такі повноваження:

5.1. Організовує виконання Конституції і законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, наказів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, рішень Київської міської ради, розпоряджень виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), Київського міського голови та здійснює контроль за їх реалізацією.

5.2. Забезпечує у межах своїх повноважень захист прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

5.3. Аналізує стан і тенденції соціально-економічного розвитку в місті Києві у галузі охорони культурної спадщини та вживає заходів до усунення недоліків.

5.4. Вносить пропозиції до проекту бюджету міста Києва та проектів програм економічного і соціального розвитку м. Києва і подає їх на розгляд виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації). Організовує та забезпечує виконання завдань, визначених Програмою економічного і соціального розвитку м. Києва.

5.5. Організовує розроблення та погоджує відповідні програми охорони культурної спадщини.

5.6. Забезпечує подання у встановленому порядку пропозицій Міністерству культури України щодо:

формування державної політики у сфері охорони культурної та археологічної спадщини, зокрема стосовно вдосконалення нормативно-правового регулювання у зазначеній сфері;

занесення об'єктів культурної спадщини міста Києва до Державного реєстру нерухомих пам'яток України та внесення змін до нього;

занесення відповідної території до Списку історичних населених місць України;

відзначення працівників підприємств, установ та організацій у сфері охорони культурної спадщини державними нагородами і відомчими відзнаками, застосування інших форм заохочення.

5.7. Координує діяльність та здійснює організаційно-методичну допомогу підприємствам, установам та організаціям у сфері охорони культурної спадщини незалежно від форми власності.

5.8. Сприяє ефективному використанню та збереженню майна, закріпленого на праві господарського відання або оперативного управління за підпорядкованими підприємствами, установами та організаціями.

5.9. Вирішує (ініціює вирішення) питання, пов'язані з виявленням, дослідженням, консервацією, музеєфікацією, пристосуванням, реабілітацією, ремонтом і реставрацією об'єктів культурної спадщини, що перебувають на території міста Києва.

5.10. Проводить заходи щодо підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників підприємств, установ і організацій у сфері охорони культурної спадщини.

5.11. Відповідно до законодавства забезпечує збирання та оброблення статистичних даних у сфері охорони культурної спадщини.

5.12. Забезпечує доступ юридичним і фізичним особам до інформації, що міститься у витягах з Державного реєстру нерухомих пам'яток України, а також надання інформації щодо програм та проектів будь-яких змін у зонах охорони пам'яток та в історичних ареалах населених місць.

5.13. Визначає межі територій пам'яток місцевого значення та затверджує їх зони охорони.

5.14. Встановлює режим використання пам'яток місцевого значення, їх територій, зон охорони.

5.15. Реєструє кваліфікаційні документи та дозволи на проведення археологічних розвідок, розкопок, а також на дослідження решток життєдіяльності людини, що містяться під землею поверхнею та водою.

5.16. Забезпечує захист об'єктів культурної спадщини від загрози знищення, руйнування або пошкодження.

5.17. Забезпечує виготовлення, складання і передачу Міністерству культури України наукової документації з описами та фіксацією об'єктів культурної спадщини, а в разі отримання дозволу на їх переміщення (перенесення) – демонтаж із них елементів, які становлять культурну цінність, з метою збереження.

5.18. Погоджує відповідні програми та проекти містобудівних, архітектурних і ландшафтних перетворень, меліоративних, шляхових, земляних робіт, реалізація або виконання яких може позначитися на стані пам'яток місцевого значення, їх територій і зон охорони у порядку, встановленому законодавством.

5.19. Погоджує проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок відповідно до вимог Земельного кодексу України.

5.20. Погоджує схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель міста Києва, проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій історико-культурного призначення, обмеження у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів.

5.21. Видає розпорядження та приписи щодо охорони пам'яток місцевого значення, припинення робіт на пам'ятках, їх територіях та в зонах охорони, якщо ці роботи проводяться без затверджених або погоджених з відповідним органом охорони культурної спадщини програм та проектів, передбачених законодавством про охорону культурної та археологічної спадщини дозволів або з відхиленням від них.

5.22. Призначає відповідні охоронні заходи щодо пам'яток місцевого значення та їх територій у разі виникнення загрози їх руйнування або пошкодження внаслідок дії природних факторів або проведення будь-яких робіт.

5.23. Надає дозволи на проведення робіт на пам'ятках місцевого значення (крім пам'яток археології), їх територіях та в зонах охорони, на щойно виявлених об'єктах культурної спадщини, реєструє дозволи на проведення археологічних розвідок, розкопок, надає відповідні дозволи на відновлення земляних робіт.

5.24. Погоджує відчуження або передачу пам'яток місцевого значення їх власниками чи уповноваженими ними органами іншим особам у володіння, користування або управління.

5.25. Забезпечує виявлення, фіксацію та підготовку облікової документації на щойно виявлені об'єкти культурної спадщини. В разі потреби здійснює підготовку облікової документації на об'єкти, включені до списків (переліків) пам'яток історії та культури відповідно до Закону Української РСР «Про охорону і використання пам'яток історії та культури».

5.26. Приймає рішення (накази) про затвердження переліків об'єктів культурної спадщини в установленому порядку.

5.27. Інформує Міністерство культури України, про пошкодження, руйнування, загрозу або можливу загрозу пошкодження, руйнування пам'яток, розташованих на території міста Києва.

5.28. Складає протоколи про адміністративні правопорушення, акти про вчинення правопорушення та постанови про накладення (застосування) фінансових санкцій за порушення законодавства про охорону культурної спадщини, а також готує матеріали про вчинення незаконних дій чи бездіяльність та подає їх до відповідних органів для притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності у встановленому порядку.

5.29. Забезпечує в установленому законодавством порядку виготовлення, встановлення та утримання охоронних дощок, охоронних знаків, інших інформаційних написів, позначок на пам'ятках або в межах їх територій.

5.30. Погоджує науково-проектну документацію на консервацію, реставрацію, реабілітацію, музеєфікацію, ремонт та пристосування пам'яток місцевого значення.

5.31. Погоджує розміщення реклами на об'єктах культурної спадщини в межах зон охорони цих об'єктів.

Бере участь у розгляді питань розміщення вивісок на об'єктах культурної спадщини місцевого значення в межах зон охорони цих об'єктів.

5.32. Здійснює управління історико-культурними заповідниками місцевого значення в установленому законом порядку.

5.33. Бере участь у міжнародному співробітництві у сфері охорони культурної спадщини, популяризації досвіду охорони культурної спадщини, співпраці з Міжнародною радою з охорони пам'яток та історичних місць (ICOMOS).

5.34. Укладає охоронні договори на об'єкти культурної спадщини та здійснює контроль за їх виконанням у встановленому порядку.

5.35. Виконує функції замовника, укладає з цією метою контракти на виявлення, дослідження, консервацію, реставрацію, реабілітацію, музеєфікацію, ремонт, пристосування об'єктів культурної спадщини та інші заходи щодо охорони культурної спадщини.

5.36. У разі виникнення загрози для об'єктів культурної спадщини внаслідок проведення будівельних, земляних, дорожніх та інших робіт забороняє такі роботи.

5.37. У разі недбалого ставлення до пам'ятки робить її власникові попередження, вживає інших заходів відповідно до статті 21 Закону України «Про охорону культурної спадщини».

5.38. В установленому порядку залучає до роботи досвідчених фахівців у сфері охорони культурної спадщини, а також громадян (на правах громадських інспекторів) для спостереження за станом збереження та використання пам'яток, їх територій і охоронних зон, охоронюваних археологічних територій, історичних ареалів міста Києва.

5.39. Готує (бере участь у розробленні) у межах своїх повноважень проекти рішень Київської міської ради, розпоряджень Київського міського голови, розпоряджень виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та інших нормативних документів з питань, що належать до компетенції Департаменту.

5.40. Забезпечує здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції.

5.41. Опрацьовує запити і звернення народних депутатів України та депутатів Київської міської ради в межах наданих повноважень.

5.42. Забезпечує доступ до публічної інформації, розпорядником якої є Департамент.

5.43. Готує (бере участь у підготовці) у межах повноважень проекти угод, договорів, меморандумів, протоколів з питань, що належать до компетенції Департаменту.

5.44. Бере участь у вирішенні відповідно до законодавства колективних трудових спорів (конфліктів).

5.45. Забезпечує захист персональних даних у Департаменті.

5.46. Постійно інформує населення про стан здійснення визначених законом повноважень.

5.47. Розглядає в установленому законодавством порядку звернення громадян.

5.48. Веде бухгалтерський облік, складає і у визначені терміни подає в установленому порядку відповідним органам фінансову та іншу звітність за затвердженими формами, несе відповідальність за їх достовірність.

5.49. Забезпечує у межах своїх повноважень виконання завдань мобілізаційної підготовки, цивільного захисту населення, дотримання вимог законодавства з охорони праці, пожежної безпеки.

5.50. Забезпечує у межах своїх повноважень реалізацію державної політики стосовно захисту інформації з обмеженим доступом.

5.51. Організовує роботу з укомплектування, зберігання, обліку та використання архівних документів.

5.52. Узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до компетенції Департаменту, розробляє і подає на розгляд Київському міському голові пропозиції щодо вдосконалення законодавства з питань, що належать до компетенції Департаменту.

5.53. Надає адміністративні послуги, зокрема:

погодження відчуження або передачі пам'яток місцевого значення їх власниками чи уповноваженими ними органами іншим особам у володіння, користування або управління;

надання відповідних дозволів на відновлення земляних робіт;

надання дозволів на проведення робіт на пам'ятках місцевого значення (крім пам'яток археології), їх територіях та в зонах охорони, на щойно виявлених об'єктах культурної спадщини;

погодження проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок;

погодження відповідних програм та проектів містобудівних, архітектурних і ландшафтних перетворень, меліоративних, шляхових, земляних робіт, реалізація яких може позначитися на стані пам'яток місцевого значення, їх територій і зон охорони;

погодження розміщення реклами на пам'ятках місцевого значення, в межах зон охорони цих пам'яток.

5.54. Забезпечує ефективне і цільове використання відповідних бюджетних коштів.

5.55. Бере участь у підготовці заходів щодо регіонального розвитку.

5.56. Бере участь у підготовці звітів Київського міського голови для їх розгляду на сесії Київської міської ради.

5.57. Готує самостійно або з іншими структурними підрозділами виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) інформаційні та аналітичні матеріали для подання Київському міському голові.

5.58. Контролює органи місцевого самоврядування та надає методичну допомогу з питань здійснення наданих їм законом повноважень органів виконавчої влади.

5.59. Здійснює повноваження, делеговані органами місцевого самоврядування.

5.60. Створює умови для:

розвитку соціальної інфраструктури у сфері охорони культурної спадщини та підвищення рівня матеріально-технічного забезпечення такої інфраструктури;

збереження і відтворення традиційного характеру середовища історичних ареалів населених місць;

сприяння будівництву, ремонту та реставрації культових будівель;

забезпечення аналізу потреби в працівниках у сфері охорони культурної спадщини;

моніторингу стану і тенденцій соціально-економічного розвитку у сфері охорони культурної спадщини.

5.61. Проводить фестивалі, конкурси та інші заходи у сфері охорони культурної спадщини.

5.62. Надає роз'яснення через засоби масової інформації змісту державної політики у сфері охорони культурної спадщини.

5.63. Здійснює інші передбачені законодавством повноваження.

6. Департамент для здійснення повноважень та виконання визначених завдань має право:

6.1. Скликати і проводити в установленому порядку наради, семінари з питань, що належать до компетенції Департаменту.

6.2. Залучати спеціалістів інших структурних підрозділів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками), представників громадських об'єднань (за згодою) для розгляду питань, що належать до компетенції Департаменту.

6.3. Одержувати в установленому законодавством порядку від інших структурних підрозділів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності та їх посадових осіб інформацію, документи і матеріали, потрібні для виконання покладених на нього завдань.

6.4. За дорученням представляти інтереси виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), Київської міської ради та Київського міського голови в судах.

6.5. Користуватися в установленому порядку інформаційними базами органів виконавчої влади, системами зв'язку і комунікацій, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами.

6.6. Надавати до відповідних органів пропозиції щодо створення (оголошення) історико-культурних заповідників, музеїв-заповідників, інших організацій у сфері охорони культурної спадщини.

6.7. Безумовного доступу до об'єктів культурної спадщини з метою їх обстеження, ознайомлення зі станом зберігання, характером та способом використання, ведення реставраційних робіт, одержання відповідних даних, наукового вивчення через уповноважених на це спеціалістів Департаменту.

6.8. Проводити іншу діяльність, передбачену законодавством, та здійснювати повноваження, делеговані центральним органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини.

7. Департамент у процесі виконання покладених завдань взаємодіє з іншими структурними підрозділами виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), органами місцевого самоврядування, відповідними профільними комісіями Київської міської ради, підприємствами, установами, організаціями, об'єднаннями громадян та громадянами.

8. Департамент очолює директор, якого призначає на посаду і звільняє з посади Київський міський голова згідно із законодавством про державну службу та погодженням із Міністерством культури України.

На посаду директора призначається особа, яка має досвід роботи на посадах державної служби категорій «Б» чи «В» або досвід служби в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах підприємств,

установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років, вільно володіє державною мовою, має повну вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра.

Директор Департаменту може мати першого заступника та заступників, яких призначає на посаду і звільняє з посади директор Департаменту відповідно до законодавства про державну службу.

На посаду першого заступника та заступників призначаються особи, які мають досвід роботи на посадах державної служби категорій «Б» чи «В» або досвід служби в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років, вільно володіють державною мовою.

9. Директор Департаменту:

9.1. Здійснює керівництво діяльністю Департаменту, несе персональну відповідальність перед Київським міським головою за виконання покладених на Департамент завдань.

9.2. Подає на затвердження Положення про Департамент.

9.3. Подає на затвердження Київському міському голові проект штатного розпису та кошторису Департаменту в межах граничної чисельності і фонду оплати праці його працівників.

9.4. Затверджує посадові інструкції працівників Департаменту та розподіляє обов'язки між ними.

9.5. Планує роботу Департаменту, вносить пропозиції щодо формування планів роботи виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

9.6. Розпоряджається коштами в межах затвердженого в установленому порядку кошторису Департаменту, несе персональну відповідальність за їх цільове використання.

9.7. Вживає заходів щодо удосконалення організації та підвищення ефективності роботи Департаменту.

9.8. Звітує перед Київським міським головою та Київською міською радою про виконання покладених на Департамент завдань та затверджених планів роботи.

9.9. Звітує перед Київською міською радою в установленому Регламентом порядку.

9.10. Видає у межах своїх повноважень накази, організовує і контролює їх виконання.

Накази директора Департаменту нормативно-правового характеру, які зачіпають права, свободи та законні інтереси громадян або мають міжвідомчий характер, підлягають державній реєстрації в Головному територіальному управлінні юстиції у місті Києві в установленому порядку.

Накази, які є регуляторними актами, розробляються, розглядаються, приймаються та оприлюднюються у порядку, встановленому законодавством України.

9.11. Призначає на посаду та звільняє з посади у порядку, передбаченому законодавством про державну службу, державних службовців Департаменту, присвоює їм ранги державних службовців, здійснює їх заохочення та притягнення до дисциплінарної відповідальності.

9.12. Приймає на роботу та звільняє з роботи в порядку, передбаченому законодавством про працю, працівників Департаменту, які не є державними службовцями, здійснює їх заохочення та притягнення до дисциплінарної відповідальності.

9.13. Здійснює повноваження з питань державної служби та організації роботи працівників Департаменту.

9.14. Забезпечує дотримання працівниками Департаменту правил внутрішнього трудового розпорядку та виконавської дисципліни.

9.15. Діє від імені Департаменту без доручення, представляє в установленому порядку Департамент у відносинах з іншими структурними підрозділами виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, районними в місті Києві державними адміністраціями, підприємствами, установами і організаціями в Україні та за її межами, укладає від імені Департаменту угоди (договори), видає довіреності.

9.16. Може входити до складу Колегії виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

Вносить пропозиції щодо розгляду на засіданнях колегії питань, що належить до компетенції Департаменту, та розробляє проекти відповідних рішень.

9.17. Може брати участь у засіданнях органів місцевого самоврядування.

9.18. Здійснює добір кадрів.

9.19. Організовує роботу з підвищення рівня професійної компетентності державних службовців Департаменту.

9.20. Проводить особистий прийом громадян з питань, що належить до повноважень Департаменту.

9.21. Здійснює інші повноваження, що випливають із цього Положення.

10. У Департаменті для вирішення питань, що належать до його компетенції, може утворюватися колегія, як консультативно-дорадчий орган, у складі директора Департаменту (голова колегії), його заступників (за посадою), інших працівників Департаменту.

До складу колегії можуть входити депутати Київської міської ради (за згодою), керівники інших структурних підрозділів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), інших установ та громадських організацій (за згодою).

Склад колегії затверджується наказом директора Департаменту.

Рішення колегії вводяться в дію наказами директора Департаменту.

11. Для розгляду наукових рекомендацій і пропозицій щодо реалізації основних напрямів діяльності, в Департаменті можуть створюватися консультативно-дорадчі органи.

Склад консультативно-дорадчих органів та положення про них затверджуються наказами директора Департаменту.

12. Департамент утримується за рахунок коштів бюджету міста Києва.

Гранична чисельність працівників Департаменту затверджується розпорядженням Київського міського голови.

Штатний розпис Департаменту затверджує Київський міський голова після попередньої експертизи в Департаменті фінансів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

Кошторис Департаменту затверджується в установленому порядку.

Структура Департаменту затверджується розпорядженням виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

13. Майно Департаменту є комунальною власністю територіальної громади міста Києва і закріплене за ним на праві оперативного управління.

Департамент має право виключно за згодою власника відчужувати закріплене за ним майно, надавати в оренду або безоплатне користування (позичку), передавати в заставу нерухоме майно, обладнання, інвентар та інші цінності, а також списувати з балансу основні засоби в установленому порядку.

14. Департамент є юридичною особою публічного права, має самостійний баланс, рахунки в органах Державної казначейської служби, печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

Місцезнаходження Департаменту: вул. Спаська, 12, м. Київ, 04070.

15. Припинення Департаменту здійснюється за рішенням Київської міської ради в порядку, визначеному законодавством України.

Виконувач обов'язків керівника апарату

Л. Верес